

8. De voortreffelijkheid van Christus

Het schriftgedeelte dat deze week centraal staat vinden we in Kolossenzen 1:12-23, met daarbij nog speciale focus op de verzen 15 t.e.m. 20. Deze laatste verzen zijn een indrukwekkend 'Christus-hymne'.

In de beginverzen 3-11 heeft Paulus het over 'vrucht' die kan groeien door de evangelieverkondiging:

- liefde (v. 4, 8).
- het goede doen (v. 10)
- wijsheid en inzicht om Gods wil (ook: verlangen) te kennen (v. 9)
- een leven dat 'past tegenover de Heer', hem welgevallig zijn (v. 10)
- kracht om vol te houden (v. 11)

Voor Paulus is dit alles reden om vreugdevol en dankbaar te zijn: "Breng dus met vreugde dank aan de Vader. Hij stelt u in staat om te delen in de erfenis die alle heiligen wacht in het licht. ¹³Hij heeft ons gered uit de macht van de duisternis en ons overgebracht naar het rijk van zijn geliefde Zoon, ¹⁴die ons de verlossing heeft gebracht, de vergeving van onze zonden."

Misschien toch goed om even aan te stippen dat Paulus 'de Vader' dankt. Soms wordt zo over Christus gesproken dat God (of de Vader) volledig op de achtergrond verdwijnt. Vader en zoon lijken hier nauw samen te werken.

- Hij (de Vader) maakt het ons mogelijk (lett.: **geschikt maken**, acceptabel maken; maar ook: **uitrusten om een taak tot een goed einde te kunnen brengen**) om te delen 'in de erfenis'.
- Hij '**heeft ons gered** (Grieks woord: naar zich toe trekken, verlossen, helpen, wegtrekken uit gevaar) uit de macht van de duisternis'.
- Hij heeft ons '**overgebracht naar het rijk van zijn geliefde zoon**' ("METHISTEMI": verplaatsen, overbrengen, doen veranderen van plaats, van situatie of van functie). Dit gaat vooral om een verandering van mentaliteit en van leven, leven naar waarden en principes die verschillen van wat in wereld en maatschappij gangbaar is. Bovendien leef je niet meer 'onder de macht der duisternis'.
- ❖ **De zoon brengt verlossing**: lett.: loskoping door een prijs te betalen (doet denken aan bevrijding van slaven – cf. de Exodus)
- ❖ **De zoon brengt vergeving van zonden**: lett.: loslating. Schuld wordt niet vastgehouden.

Op dit punt komt dan de overstap naar het Christushymne in v. 15-20.

- Welke van de hierboven vermelde **vruchten** spreekt je het meest aan. Welke vind je het moeilijkst?
- Hoe begrijp jij '**gered zijn**' rekening houdend met Paulus' woordgebruik?
- Hoe '**geschikt**' moet je zijn? Of gaat het eerder om 'uitgerust worden om tot een goed einde te brengen? Maakt dit iets uit in je geloofsleven? Moet je je 'bewijzen' (dit houdt een beoordeling in!)"?
- Je bent gered **uit de macht der duisternis**... Waar ervaar je nog 'duisternis'?
- Hoe begrijp jij '**overgeplaatst naar het rijk van de zoon**'? Wat betekent dit concreet?
- **Vergeving = loslating**. Zijn er zaken die je moeilijk vindt om los te laten?

Het Christushymne - v. 15 - 20

¹⁵Beeld van God, de onzichtbare, is hij, eerstgeborene van heel de schepping:

¹⁶in hem is alles geschapen,

alles in de hemel en alles op aarde,

het zichtbare en het onzichtbare,

vorsten en heersers, machten en krachten,

alles is door hem en voor hem geschapen.

¹⁷Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in hem.

¹⁸Hij is het hoofd van het lichaam, de kerk.

Oorsprong is hij,

eerstgeborene van de doden,

om in alles de eerste te zijn:

¹⁹in hem heeft heel de volheid willen wonen

²⁰en door hem en voor hem alles met zich willen

verzoenen,

alles op aarde en alles in de hemel,

door vrede te brengen

met zijn bloed aan het kruis

Woord vooraf

Net als het Christushymne in Filippenzen 2:6-11 worden deze verzen gretig aangegrepen om te theologiseren en te filosoferen over wie Christus nu precies is. God, mens, god-mens, menselijke god, goddelijke mens...

Toch moeten we voorzichtig zijn. Christus' "natuur" is per definitie door mensen niet te begrijpen wanneer we focussen op goddelijkheid en / of menselijkheid. God zijn en mens zijn sluiten elkaar per definitie uit, net als

een cirkel geen hoeken kan hebben. En als je er dan als bij wonder toch uit geraakt, wat heb je dan gewonnen? Moeten we uiteindelijk niet komen tot praktische ideeën, raadgevingen, suggesties die te maken hebben met hoe we leven als mens en als gelovige, op een manier die beantwoordt aan Gods 'droom' voor mens en wereld?

In Johannes 10:37-38 laat Jezus twee opties open: ofwel geloven dat hij 'Gods zoon' is, ofwel geloven wat hij doet (Grieks, NBG: geloof dan **de werken** - en dan gaat het echt niet enkel om 'wonderen' - In Kol 1:10 gebruikt Paulus precies hetzelfde woord: **het goede doen**).

Citaten en uitspraken

- ✓ "Het christendom is niet iets om te begrijpen, maar iets om te **leven**." (S. Kierkegaard)
- ✓ "We hebben Jezus bestudeerd, maar zijn woorden genegeerd."
- ✓ "Christenen **spreken vaak meer over Jezus, maar luisteren zelden naar hem**."
- ✓ "Jezus is veilig zolang we over Hem praten. Hij wordt gevaarlijk zodra we naar Hem luisteren."

- **Bespreek samen de citaten en uitspraken in het kadertje hierboven.**
- **Praat samen over de twee opties die Jezus aangeeft in Johannes 10:37-38.**

Een hymne

Veel uitleggers zien 1:15–20 als een vroege christelijke hymne. Bovendien zijn er sterke parallellen met het hymne op de wijsheid in Spreuken 8.

De verpersoonlijkte wijsheid in Spreuken 8

- bestond **vóór** de schepping: zijn eersteling (Spr. 8:22–23)
- was **bij God** toen Hij de wereld vormde, was zijn lieveling (8:27–30)
- een soort **middelaar** van schepping
- was betrokken bij **orde, maat en harmonie**
- leraar naar wie je best luistert (v. 32-33)
- roept mensen om **leven te vinden** (v. 35-36)

Christus, de geïncarneerde wijsheid in Kol 1

- eerstgeborene van heel de schepping
- beeld van de onzichtbare God
- in / door / tot hem is alles geschapen
- in hem wordt alles samengehouden
- hoofd van het lichaam
- verzoent... om heilig voor hem te staan (te leven)

HOKMA, de WIJSHEID, slaat in de Hebreeuwse denkwereld niet op theoretische kennis, maar op praktische levenswijsheid! Zouden we ook niet zo naar Christus moeten kijken?

- **Wat doet het met je manier van lezen als je deze verzen ziet als **lofprijzing** en niet alleen als leerstelling?**
- **HOKMA / SOPHIA gaat over **levenswijsheid**, niet over theorie. Wat betekent dat voor hoe we Christus volgen? Hoe voorkomt deze benadering dat geloof vooral "kennis vergaren" wordt?**
- **Wat heb je in je (geloofs)leven meer nodig: **kennis of wijsheid**? Of allebei?**

Waarom zo'n krachtig Christushymne?

Het is niet zomaar dat Paulus in deze brief zo sterk de nadruk legt op de verhevenheid van Christus. De gemeente in Kolosse stond waarschijnlijk onder invloed van: "hogere kennis", spirituele hiërarchieën, wijsheidssystemen, ascetische praktijken die Christus zagezegd aanvulden (zie Kol 2:16-18). Paulus antwoordt niet dat wijsheid onbelangrijk is, maar dat Christus de ultieme verpersoonlijking is van Gods wijsheid. Daarom zegt hij later expliciet: "In hem liggen alle schatten van wijsheid en kennis verborgen." (Kol. 2:3) Niet minder dan 8 keer gebruikt Paulus het Griekse woord 'PAS' - alles. Ga je heil niet zoeken in allerlei theorieën en denksystemen, richt je ook niet op allerhande tussenpersonen, concentreer u op wat Christus zei, toonde en voordeed.

- **Waar lopen wij misschien gevaar dat allerlei andere ideeën, tussenpersonen, denksystemen, praktijken Christus plaats innemen of komen 'aanvullen'?**
- **Christus als eerstgeborene:** in bijbels taalgebruik is dit niet per se 'eerst geschapen' (of letterlijk geboren), maar vaak: rang, erfrecht, belangrijkheid, hoogste status.
- **Beeld:** niet enkel 'lijkt op', maar **maakt zichtbaar wie of hoe God is**. "Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien." (Joh 14:9). 'Beeld van God' wordt trouwens ook gezegd van de mens in Genesis 2. Toch een verschil: in hem woont 'de volheid' (v. 17). Een voller, helderder beeld van wie of hoe God is. Dit houdt ook in dat je het niet in andere zaken moet gaan zoeken...

- **Alles...** in hem, door hem, tot hem... Paulus wil aangeven dat niets buiten Christus' reikwijdte valt. Waarom 'elders' dan nog 'meer' gaan zoeken?
- **"het zichtbare en het onzichtbare, vorsten en heersers, machten en krachten"**: voor de Kolossenzen was dit relevant; er was immer grote druk rond engelen en machten. Dus: geen angst voor krachten en machten.
- **Alles bestaat in hem:** lett.: wordt samengehouden, samengebracht.
- **Hoofd van de kerk** (ook: vergadering): hoofd als richting, leiding, raadgeving.
- **Oorsprong:** het begin, de leider, de eerste van wat volgt. Christus is de start van een nieuwe mensheid, een nieuwe schepping., een nieuwe manier van mens-zijn.
- **De eerste in alles:** wie zich met Christus verbindt staat veel moois te wachten, tot nieuw leven toe.
- **Alles met hem verzoenen:** het Griekse woord is een heel sterk woord dat ook vertaald kan worden als 'herstellen'. Diep herstel van orde, en vooral relatie. Merk op dat het niet God is die verzoend moet worden, maar 'alles' (de facto: de mens). Zie ook 2 Korintiërs 5:18-21. Dat 'alles' toont ook de diepte en de reikwijdte van de verzoening.
- **Vrede brengen:** vrede is niet enkel 'geen oorlog', ook niet enkel 'innerlijke rust', maar herstel van relaties, harmonie brengen.
- **Met zijn bloed aan het kruis:** hier kun je theologisch-leerstellig mee aan de slag gaan (in de offertheologie is Jezus' bloed/dood dan de 'losprijs' die betaald moest worden). Rekening houdend met het idee dat bloed in de bijbelse woordenschat eerder slaat op 'leven', is het ook mogelijk om eerder te denken dat Jezus in zijn trouwe solidariteit met de mensen, zijn broeders en zusters, bereid was om tot het uiterste te gaan en zijn leven prijs te geven.

- Wat spreekt je bijzonder aan in deze hymne en waar heb je vragen bij? Probeer bij elk element aan te geven wat er precies bedoeld wordt, en zeker ook wat wij daarmee te maken hebben.
- **Beeld van God...** Welke God leer je kennen in Jezus? Is dit anders dan het beeld dat veel mensen, ook gelovigen, hebben? En wat betekent het dat ook wij 'beeld van God' zijn?
- Jezus is **meer dan allerlei machten en krachten...** Waarom zouden we dan zo vaak over '**satan**' moeten praten zoals sommige christenen doen? In hoeverre moet **angst** hier nog een rol spelen?
- In hem wordt alles **samengehouden of samengebracht...** Wie en/of wat wordt samengebracht?
- Praat met elkaar over wat '**verzoening**' concreet betekent. Ervaar jij 'verzoening', 'vrede'?

Epiloog – v. 21-23

"Eerst was u van Hem vervreemd en was u Hem in al het kwaad dat u deed vijandig gezind, ²²maar nu heeft Hij u door de dood van zijn aardse lichaam met zich verzoend opdat u heilig, zuiver en onberispelijk bent ten overstaan van Hem. ²³Blijf wel trouw aan het geloof, onwrikbaar gegrondvest in de hoop die het evangelie brengt, het evangelie dat u gehoord hebt en dat aan alle schepselen onder de hemel verkondigd is, en waarvan ik, Paulus, dienaar geworden ben." Paulus wijst de Kolossenzen op het verschil dat ze aan den lijve ervaren.

Vroeger:

Vervreemd, buitengesloten, verstoken van: zonde is vervreemding (van God, en ook van elkaar); door de keuzes die je maakt sluit je jezelf uit. Je mist heel wat (cf. zonde = het doel missen).

Vijandig: niet neutraal, maar duidt weerstand in hart en denken, wat zich uit in 'kwaad doen' (slechte daden).

Verzoend: herstel van relatie, tenietdoen van vijandschap, van weerstand om vrede en harmonie te brengen.

Nu: Het doel is: heilig, zuiver en onberispelijk voor God kunnen staan.

Heilig: apart gezet, maar ook: toegewijd! / **Zuiver:** zonder vlek, onberispelijk, zonder smet. Het Griekse woord komt uit de woordenschat van de offerdienst: jezelf als een levend offer.

Onberispelijk: het Griekse woord komt uit de juridische woordenschat en houdt in dat je niet kunt aangeklaagd worden.

Deze epiloog betekent enerzijds dat je je niet moet opsluiten in je verleden (en in etiketten) - je mag het loslaten! Tegelijkertijd geeft Paulus aan dat 'redding / verzoening' ook een oproep is tot een nieuw (en mooi) leven.

- **"Het verleden mag benoemd worden, maar je moet er niet in vastzitten."** Reactie?
- Zie je bij jezelf ook een verschil tussen '**vroeger**' en '**nu**'? Kun je dit delen met elkaar?
- **Heilig, zuiver, onberispelijk...** Vereiste? Doel? Belofte? Kun je hier ook krampachtig mee omgaan?